Ús dels recursos web per part dels hospitals americans en la promoció de l'alimentació saludable

Universitat Oberta de Catalunya

RESUM

En el present article es presenta una revisió de l'ús que fan els centres hospitalaris americans dels recursos que ofereix la web, amb l'objectiu de promoure l'alimentació saludable entre la població. Al mateix temps s'analitzen les potencialitats i els desavantatges que aporten aquest tipus de recursos i el seu grau d'implementació entre els hospitals. L'estudi s'ha dut a terme en una mostra dels considerats millors 14 hospitals dels Estats Units l'any 2010-2011. En cadascun d'ells s'han analitzat els principals recursos web (pàgines web, Facebook, Twitter, Youtube i blocs) que estan utilitzant i amb quina finalitat. Si bé tots ells estan començant a introduir els recursos web 2.0. com a canals de comunicació i promoció de l'alimentació saludable, la pàgina web dels hospitals continua essent el canal més explotat per difondre aquest tipus d'informació.

PARAULES CLAU

Hospitals; Estats Units; web 2.0.; pàgines web; Facebook; Youtube; blocs; xarxes socials; alimentació saludable; promoció de la salut; nutrició

INTRODUCCIÓ

La generalització de l'ús d'Internet ha suposat un important canvi en els processos de comunicació tradicionals. Internet ha esdevingut doncs un canal de comunicació imprescindible. Aquesta revolució tecnològica suposa un gran impacte en la nostra societat i els centres hospitalaris no poden quedar-ne al marge. Segons Thomas C. Dolan (2010) donat que Internet és la major font d'informació sobre salut per al públic, és responsabilitat dels hospitals i professionals donar accés a informació veraç i acurada.

La història d'Internet s'inicia el 1969 als EUA però haurien de passar quasi 30 anys, a la dècada dels 90, quan es generalitzés el seu ús i poc a poc comencés a formar part de la vida quotidiana. Seria però amb l'entrada al segle XXI quan es produiria la vertadera revolució .com, una explosió digital sense precedents, i Internet es guanyaria un lloc privilegiat en el món. L'evolució continuada del fenomen web ens ha portat a un estadi més avançat d'aquesta tecnologia que es coneix amb el nom de Web 2.0.

Web 1.0.	**Web 2.0.**
Repositori estàtic d'informació	Web col·laborativa
Pocs productors de continguts i molts lectors	Molts productors i lectors
L'usuari pren un rol passiu	L'usuari té un rol actiu: es converteix en generador de continguts
Informació unidireccional, interacció mínima	Informació bidireccional, facilitat d'interacció
Rigidesa en els llocs webs i les actualitzacions	Multiplicació dels recursos web i les possibilitats d'ús dels mateixos
	Flexibilitat de la web en permanent transformació
	Convergència entre els mitjans de comunicació i els continguts

Taula 1. Diferències entre la Web 1.0. i la web 2.0.

Entre les principals eines que conformen la Web 2.0. destaquem els blocs, espais web personals on l'autor pot escriure de forma cronològica articles i notícies. Els lectors alhora poden interactuar escrivint els seus propis comentaris de cadascun dels *posts* de l'autor. Els wikis són espais web corporatius amb una organització hipertextual de pàgines i on diverses persones autoritzades de forma asíncrona poden elaborar continguts. Existeixen també molts entorns específics per compartir recursos: Youtube per compartir vídeos, Slideshare per presentacions o Flickr per fotografies. Les xarxes socials, entre les que destaca Facebook, permeten als usuaris participar, compartir o actualitzar informació. Finalment, les webs de microbloging, com Twitter, permeten als usuaris comunicar-se a través de curtes entrades anomenades *tweets.*

El camp de la salut sempre ha anat una mica endarrerit respecte a altres en la implementació de les noves tecnologies. Malgrat tot, Jessica D. Squazzo (2010) apunta que poc a poc els recursos web es van introduint en els hospitals i es comencen a valorar els seus avantatges i beneficis. Segons dades d'Ed Bennett (2009), a finals del mes de novembre a EUA hi ha 890 hospitals que disposen de pàgina web, 437 tenen un canal Youtube, 701 compten amb pàgines a Facebook, 662 tenen compte de Twitter i 106 disposen de blocs.

L'objectiu del present treball d'investigació és aportar una visió actual de la implementació de la tecnologia web en els centres hospitalaris americans amb la finalitat de promoure l'alimentació saludable. S'analitzaran de forma concreta els continguts digitals que sobre aquesta temàtica publiquen els hospitals mostra a través de les seves pàgines webs, Facebook, Twitter, Youtube i blocs.

UOC
Universitat Oberta de Catalunya
www.uoc.edu

METODOLOGIA

Per tal d'estudiar l'ús que fan dels recursos web els hospitals dels EUA en la promoció de l'alimentació saludable, s'ha escollit una mostra dels 14 hospitals que formen part del quadre d'honor en la llista de millors hospitals 2010-2011 als EUA. Tots ells són pioners en diverses especialitats mèdiques (càncer, diabetis, psiquiatria, neurologia, cardiologia, urologia, etc.). En cada hospital s'han tingut en compte els recursos web que estan utilitzant, i a partir de la consulta i navegació per cadascun d'ells, s'han analitzat els seus continguts i informacions publicades en relació a la promoció de l'alimentació saludable dirigides a la població. Segons Ann Burgess i Peter Glasauer (2006) el concepte d'alimentació saludable fa referència a l'alimentació que cobreix les necessitats nutricionals que permeten a totes les persones mantenir-se sanes i actives. Per l'Organització de les Nacions Unides per la Agricultura i l'Alimentació, la FAO (2010), aquest és un dret fonamental per la vida i el benestar de totes les persones, que incideix directament en el desenvolupament de la població.

RESULTATS

S'ha trobat que el 100% dels hospitals analitzats tenen web pròpia i, a més, en totes elles hi ha informació publicada relacionada amb la promoció de l'alimentació saludable. Dels 14 hospitals, 12 tenen un canal Youtube però només en 4 d'ells hi ha vídeos relacionats amb la promoció de l'alimentació saludable. Pel que fa a Facebook, 12 dels 14 hospitals disposen de perfil en aquesta xarxa social malgrat que només en 4 d'ells s'ha publicat informació per a la promoció de l'alimentació saludable. D'altra banda, tot els hospitals

UOC
Universitat Oberta de Catalunya
www.uoc.edu

disposen de compte a Twitter però per contra en només 3 d'ells es publiquen *tweets* per a la promoció de l'alimentació saludable. Finalment, només 4 dels 14 hospitals analitzats disposen d'un Bloc i només en 1 d'ells es fa esment l'alimentació saludables.

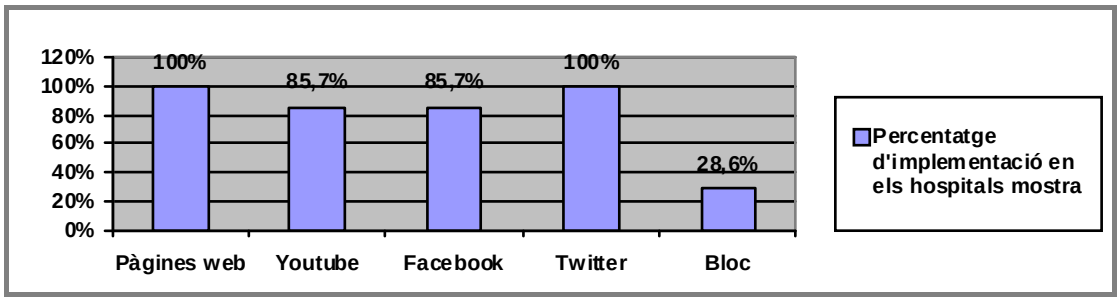

Gràfic 1. Implementació dels recursos web en el hospitals mostra

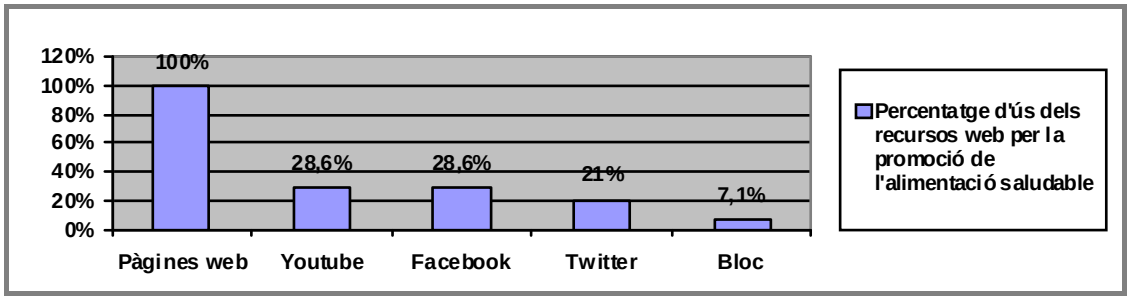

Gràfic 2. Ús dels recursos web per a la promoció de l'alimentació saludable

<u>Webs d'hospitals</u>

Totes les pàgines webs d'hospitals disposen d'informació sobre la promoció de l'alimentació saludable. En aquest sentit, trobem que en les pàgines webs dels hospitals sovint existeixen seccions específiques, com ara biblioteques de salut, recopilacions de publicacions, enciclopèdies de salut, etc., on es poden consultar de forma senzilla els continguts. Les informacions del nostre interès que s'han trobat en les webs giren al voltant de temes com la nutrició i alimentació saludables, receptes de cuina saludables, dietes equilibrades, nutrients, consells d'alimentació alguns d'ells tant concrets com per les ocasions quan es menja fora de casa, elaboració de menús equilibrats,

suplements nutricionals, modificació de la dieta, aliments i els seus components, etc. Totes aquestes informacions van dirigides a la població general. Ara bé, també hem trobat que molts hospitals disposen de continguts per la promoció de l'alimentació saludable dirigits de forma específica a persones que pateixen algun tipus de trastorn o malaltia. Així, per exemple, l'hospital Barnes-Jewish Hospital / Washington University té un servei per pacients amb trastorns alimentaris. O altres centres disposen de serveis i informació específica per un grup poblacional concret, com poden ser els nens. En aquest sentit, el centre de nens Johns Hopkins Hospital disposa d'informació relacionada amb dietes, alimentació saludable, nutrició, etc.

Youtube

En el canal Youtube dels hospitals hem trobat vídeos com *Duke Diet and Fitness Center: Howard Eisenson, MD,* que parla de les qualitats del Centre Duke Diet & Fitness de l'hospital Duke University Medical Center en la promoció d'hàbits de vida saludables incloent referències als beneficis de l'alimentació saludable. En el canal Youtube del Johns Hopkins Hospital trobem el vídeo *Food as Medicine* with Lynda McIntyre, que explica com una alimentació adequada i equilibrada ens pot ajudar a sentir-nos millor i ajudar-nos en la prevenció de determinades malalties. La Mayo Clinic disposa de diversos vídeos relacionats amb l'alimentació i salut, com per exemple, el vídeo titulat *Mayo Clinic Diet*, que tracta sobre hàbits d'alimentació saludable. Finalment, la University of Michigan Hospitals and Health Centers disposa també de diversos vídeos relacionats amb la nutrició i l'alimentació saludable com el titulat *Cheap eats: How to find healthy food.*

Facebook

En la pàgina Facebook del Brigham and Women's hem trobat un post del 8 de setembre de 2010 amb un link a un article on una nutricionista dóna una sèrie de consells als universitaris per tal de menjar de forma saludable i no guanyar pes. En l'apartat *About us* de la pàgina del Cleveland Clinic al Facebook es publicita el seu servei de *Salud & Benestar* amb una secció important sobre *Menjar saludable*. Si seguim l'enllaç ens porta a una web molt completa sobre benestar i alimentació saludable. En el mur del perfil Facebook del Duke University Medical Center hem trobat una notícia del dia 27 d'agost de 2010 on es publica informació sobre *Recommended Nutrition Web Sites* amb un link a un article de la web de l'hospital relacionat amb el tema. Finalment, des del perfil Facebook de la Mayo Clinic podem accedir a una de les pàgines favorites de la clínica, que es titula *The Mayo Clinic Diet,* on s'anuncia un llibre per "*menjar bé, gaudir de la vida i perdre pes*". Des d'aquesta mateixa pàgina també es pot accedir a una llibreria de la clínica, on es poden comprar altres llibres relacionats amb la dieta saludable.

Twitter

En el perfil Twitter del Brigham and Women's Hospital hem trobat un *tweet* del 8 de setembre on es menciona i es linka a un article d'una nutricionista on es donen una sèrie de consells als universitaris per tal de menjar de forma saludable i no guanyar pes. És el mateix que han difós pel canal Facebook. La Clinica Mayo en el seu perfil Twitter té publicat un enllaç que ens porta al *Center for Social Media* i des d'aquí es pot consultar informació, per exemple, sobre un llibre de dietes de la clínica o bé nombrosos consells i comentaris dels

UOC
Universitat Oberta de Catalunya
www.uoc.edu

usuaris que segueixen la dieta saludable que es proposa. Finalment, la pàgina Twitter del Duke University Medical Center presenta un *tweet* relacionat amb la nutrició: *Need a nutritional hero? Check out these superfoods* http://bit.ly/arr7bY

Blocs

El Barnes - Jewish Hospital / Washington University és l'únic que en el seu bloc disposa d'informació referent a l'alimentació saludable. Així doncs, en aquest hi trobem una categoria específica sobre *Nutrició* amb entrades sobre hàbits d'alimentació saludables, propietats dels aliments, etc.

DISCUSSIÓ

La comunicació és en darrer terme la raó de ser de l'ús i implementació dels nous recursos web en el món de la salut. Segons Renata Schiavo (2007) en el camp de la salut, la comunicació és un enfocament multifacètic i multidisciplinari per arribar a diferents públics i compartir informació relacionada amb la salut amb l'objectiu d'influir, participar i donar suport a les persones, comunitats, professionals de la salut, grups especials encarregats de formular polítiques, i al públic per defensar, introduir, adoptar o mantenir una conducta, una pràctica o política que en darrera instància millora els resultats sanitaris.

Les principals limitacions que ens hem trobat en aquest estudi han estat de tipus temporal en el sentit que la informació publicada en qualsevol dels recursos web s'actualitza de forma constant. Per tant, la validesa de les dades és molt limitada. Si d'aquí 1 mes es realitza el mateix estudi les dades segur que seran diferents en un sentit positiu. L'explosió dels recursos web en els hospitals americans, i també a nivell global, presenta actualment un creixement

exponencial. Per contra, la limitació tant concreta de la temàtica de la recerca ha facilitat la discriminació dels continguts i informacions a tenir en compte.

En aquest estudi es mostra que els recursos web més implantats en els hospitals americans per a la promoció de l'alimentació saludable són les seves pròpies pàgines web. Aquests recursos formen part de les eines de la Web 1.0. caracteritzats per una comunicació unidireccional. Així doncs, l'hospital publica la informació i l'usuari la llegeix, però no existeix un canal obert de discussió i/o comunicació entre hospital i usuari. Aquesta seria doncs una de les clares limitacions dels recursos Web 1.0. Però per contra les pàgines web ofereixen la possibilitat de publicar una gran quantitat de continguts, de tipologia molt diversa i arribant de forma fàcil i ràpida a un gran nombre d'usuaris, ja siguin pacients del centre o no.

Els recursos Web 2.0. (Facebook, Twitter i Blocs) trobem que s'utilitzen de forma més minoritària en la promoció de l'alimentació saludable entre els hospitals estudiats. Tots ells són canals de comunicació molt rics i ofereixen múltiples possibilitats i aplicacions. Els blocs, per exemple, permeten la discussió entre els diversos usuaris la qual cosa sempre enriqueix la comunicació. Les xarxes socials, tipus Facebook, són recursos basats en el màrqueting viral que faciliten que la informació arribi a un gran nombre de persones que conformen una comunitat. Recursos com Youtube que permeten compartir vídeos, són eines també molt valuoses per arribar a un gran nombre d'usuaris ja que de forma diària el visiten milions de persones. Pel que fa a Twitter, aquest permet una comunicació quasi en temps real i s'aconsegueix una retroalimentació molt valuosa de la informació publicada. En qualsevol cas,

i d'acord amb Jonathan Richman (2010), l'ús que actualment estan fent els hospitals dels recursos web persegueix una funció de comunicació, de connexió entre persones i de construcció d'una comunitat que comparteix un mateix interès.

Finalment, l'ús dels recursos web en el camp de la salut també comporta alguns desavantatges i riscos que els hospitals han de valorar i tenir en compte. En aquest sentit, la privacitat és un dels principals riscos i cal que se segueixin les normatives vigents que vetllen per la seva protecció. Qualsevol hospital que vulgui fer ús dels recursos web haurà de definir la seva pròpia política de comunicació digital. El futur però passa per l'adaptació a la nova era de la Medicina 2.0. que encara presenta molts interrogants però obre la porta a moltes i innovadores oportunitats en el sector.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Abroms, Lorien C; Schiavo, Renata; Lefebvre, R. Craig. (2008). "New Media Cases in Cases in Public Health. Communication & Marketing: The Promise and Potential". *Cases in Public Health Communication & Marketing* [en línia]. The George Washington University. [Data de consulta: 7 d'octubre de 2010]. <http://www.gwumc.edu/sphhs/departments/pch/phcm/casesjournal/volume2/>
- Bennett, Ed. (2010). "Hospital Social Network List". *Social Media resources for health care professionals from Ed Bennett* [en línia]. Ed Bennet. [Data de consulta: 3 de desembre de 2010]. <http://ebennett.org/hsnl/>
- Bolam, Bruce [et al.] (2006). "Using New Media to Build Social Capital for Health". *Journal of Health Psychology*. Vol 11, núm. 2, pàg. 297–308.

- Burgess, Ann; Glasauer, Peter (2006). *Guía de nutrición de la familia* [en línia]. Roma: FAO. [Data de consulta: 15 de desembre de 2010]. <http://www.fao.org/docrep/008/y5740s/y5740s00.HTM>
- Bush, Haydn (2009). "Time to tweet?". *Hospitals & Health Networks*. Vol. 83, núm. 6, pàg. 46-48.
- Dolan, Thomas C. (2010). "Social Media, ACHE and Me". *Healthcare Executive.* Vol. 25, núm. 3; pàg. 6.
- Hawn, Carleen. (2009). "Take two aspirin and tweet me in the morning: How Twitter, Facebook, and other social media are reshaping Health Care". *Health Affairs.* Vol. 28, núm. 2, pàg. 361-368.
- Liaw, Siaw-Teng; Lau, Annie; Dennis, Sarah (2010). "Engaging the online social networking revolution". *Australian Family Physician*. Vol. 39, núm. 11, pàg. 809-810
- *Medicine goes digital. A special report on health care and technology* [en línia] (2009). The Economist. [Data de consulta: 13 de novembre de 2010]. <http://www.economist.com/node/13437990?story_id=13437990>
- Nataloni, Rochelle (2009). "What Are You Doing?". *Cosmetic Surgery Times.* Vol. 12, núm. 3; pàg. 8-9.
- Richman, Jonathan (2010). *Seven uses of social media in bussiness* [en línia]. Dose of digital. [Data de consulta: 7 d'octubre de 2010]. <http://www.doseofdigital.com/2010/02/the-seven-uses-social-media-business/>
- Schiavo, Renata (2007). *Health communication: From theory to practice.* San Francisco: Jossey-Bass.

- Squazzo, Jessica D. (2010). "Best Practices for Applying Social Media in Healthcare". *Healthcare Executive*. Vol. 25, núm. 3; pàg. 34-39.
- Web 2.0. (n.d). A Wikipedia [Data de consulta: 15 de novembre de 2010]. <http://es.wikipedia.org/wiki/Web_2.0>

APÈNDIX

- Apèndix I. Llista dels 14 hospitals i els recursos web objecte d'estudi.

	Hospitals	Web	Youtube	Facebook	Twitter	Bloc
1	Barnes-Jewish Hospital/Washington University	SI	SI	SI	SI	SI
2	Brigham and Women's Hospital	SI	SI	SI	SI	NO
3	Cleveland Clinic	SI	SI	SI	SI	NO
4	Duke University Medical Center	SI	SI	SI	SI	NO
5	Hospital of the University of Pennsylvania	SI	SI	SI	SI	SI
6	Johns Hopkins Hospital	SI	SI	SI	SI	SI
7	Massachusetts General Hospital	SI	SI	SI	SI	NO
8	Mayo Clinic, Rochester, MN	SI	SI	SI	SI	SI
9	New York-Presbyterian Univ. Hosp. of Columbia and Cornell	SI	SI	NO	SI	NO
10	Ronald Reagan UCLA Medical Center	SI	SI	SI	SI	NO
11	University of California, San Francisco Medical Center	SI	SI	SI	SI	NO
12	University of Michigan Hospitals and Health Centers	SI	SI	SI	SI	NO
13	University of Pittsburgh Medical Center – UMPC	SI	NO	SI	SI	NO
14	University of Washington Medical Center	SI	NO	NO	SI	NO

- Apèndix II. Els recursos web 2.0.